

Az Energiaklub véleménye a „Magyarország Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Terve” c. dokumentumhoz

Az Energiaklub üdvözlí, hogy a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumban egy hosszú munkafolyamat eredményeként, az Európai Unió által megkövetelt formátumnak megfelelően elkészült a Megújuló Nemzeti Cselekvési Terv (NCsT), és azt a Minisztérium vitára bocsátotta.

Az NCsT véleményünk szerint a legrészletesebb, leginkább végiggondolt dokumentum, amely a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatban Magyarországon eddig készült, a megújulóenergia-szektor több nézőpontból elemzi és összegyűjti azokat az intézkedéseket, amelyek elengedhetetlenek nemcsak az uniós kötelezettségek teljesítése, hanem a hazai energia-szektor fenntarthatóságának javítása miatt is.

Az Energiaklub részt vett az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) által finanszírozott nemzetközi projektben, amelynek feladata volt az idén nyárig elkészült munkaanyagok véleményezése, szakértői elemzése. Az Energiaklub részt vett az NCsT elkészítésének különböző fázisaiban meghirdetett társadalmi vitákban is, valamint a Nemzeti Fejlesztési Minisztériummal történt egyéb egyeztetések során is próbálta szakmailag támogatni a cselekvési terv elkészítését.

Úgy látjuk, hogy a most nyilvánosságra hozott dokumentum megfelel a 2009/28/EK irányelvben meghatározott adatszolgáltatási követelményeknek, és **tartalmazza azokat a főbb intézkedéseket**, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy a megújuló energiaforrások az eddigieknél egyszerűbben, gyorsabb tempóban tudjanak terjedni a közeljövőben.

Ennek ellenére a dokumentum néhány hiányosságára szeretnénk felhívni a figyelmet, amelyek közül már többet korábban jeleztük a Minisztériumnak.

1. Különböző motivációk a megújuló energiaforrások felhasználásának növelésére

Az NCsT különböző részei különböző „elsődleges célokat” jelölnek meg a megújuló energiaforrások hasznosítására. Elsődleges célként szerepel többek között a g. oldalon az importfüggőség csökkentése, de a munkahely-teremtés is gyakran fő motivációként tűnik fel a megújuló-részarány növelésére. Véleményünk szerint a megújuló energiaforrások elterjedésének segítésében az állami szerepvállalást elsősorban a klímapolitikai célok indokolják, pontosabban azok az externális hatások, amelyek internalizálása elengedhetetlen ahhoz, hogy jelentősen csökkenjen az energiafelhasználás által okozott ÜHG-kibocsátás. A munkahely-teremtés természetesen egy nagyon pozitív járulékos hatása lehet egy zöld iparfejlesztési politikának, de semmi képen sem javasoljuk, hogy fordítva üljünk a lovon, és a munkahelyteremtő-képességre optimalizáljuk a jövő megújulóenergia-mixét.

Fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy a munkahelyteremtést elsősorban általános gazdaságpolitikai intézkedésekkel kell elősegíteni (kiszámítható, kedvező befektetői klíma), másodsorban szociálpolitikai intézkedések, de semmi képen sem válhat egy szektor fő motivációjává.

2. Inkonzisztencia a „Nemzeti Energiastratégia 2010-2030” c. dokumentummal

Az NCsT „kiegészítő megtakarítás” forgatókönyve – amely lehetővé teszi a 13%-os kötelező célszámnál magasabb célarány megjelölését – már 2010-től kifejti hatását, a 2010-2020-as időszakban a végső energiafelhasználás végig alatta marad a 10%-os energiahatékonysági

foratókönyv előrejelzéseinek. A Nemzeti Energiastratégia szerint viszont „az Európai Unió által szorgalmazott stratégiai fontosságú, átfogó energiahatékonysági programok valószínűleg csak 2020-tól fejtik ki hatásukat”.

Fontosnak tartjuk, hogy az ország energiapolitikai jövőjét meghatározó két stratégiai dokumentum azonos feltételezésekkel éljen az energiafelhasználás várható alakulását illetően!

3. Téves fogalomhasználat az egyes energiafelhasználási kategóriák esetében

A megújuló energiaforrásokra vonatkozó nemzeti cselekvési tervek formanyomtatványáról szóló 2009/548/EK számú Bizottsági határozat magyar fordítása hibás, a „gross final consumption” fordításakor a „bruttó végső energiafelhasználás” helyett a „teljes bruttó energiafogyasztás” kifejezést használja. Az NCsT-ben keveredik az utóbbi két kifejezés használata, hol a helyes, hol a téves megjelölés szerepel, ami megtéveszti, összekeveri az olvasót.

Fontosnak tartjuk, hogy az NCsT helyesen a „bruttó végső energiafogyasztás” kifejezést használja következetesen. A formanyomtatványban szereplő táblázatokban is elengedhetetlen a helyes kifejezés átvétele a félreértelmezések elkerülése érdekében. A Bizottságot tájékoztatni szükséges a fordítás tévességéről!

4. Elégtelen megoldások a villamosenergia-rendszer rugalmatlanságának javítására

Az NCsT az időjárás-függő megújulóenergia-technológiák korlátozását a hazai villamosenergia-rendszer meglehetősen rugalmatlan állapotával magyarázza. Ugyanakkor a stratégiai elképzelések között nem találunk olyan megoldást, amely forrásoldalon próbálná megoldani ezt a problémát¹. Hasonlóan a Nemzeti Energiastratégiához a villamosenergia-rendszer szabályozására (elsősorban a rugalmatlanság és a csúcs-, illetve a völgyidőszaki fogyasztás közötti nagy különbség problémájával) a fogyasztó oldali beavatkozások, és az elsősorban közlekedéssel összefüggő új technológiák (elektromos hajtású és hidrogénnel üzemelő gépjárművek) adják a választ.

Fontosnak tartjuk, hogy a rendszer-rugalmasságot növelő fogyasztóoldali szabályozás mellett mind az NCsT, mind az Energiastratégia tartalmazzon elképzeléseket a termelésoldali rugalmasság növelésére is (pl. kevesebb nem-szabályozható erőmű, kapcsolt gázmotorok bevonása a szabályozásba, ...)!

5. A szélenergia-pályázatra vonatkozó információk hiánya

A Cselekvési Terv nem tesz említést a 2010. nyarán visszavont szélenergia-kapacitáslétesítési tenderről. Véleményünk szerint a pályázat visszavonását lehetővé tevő feltételek megvizsgálása, az új pályázati feltételek meghatározása és kommunikálása elengedhetetlen volna a visszavont pályázat után bizonytalanságban maradt érdeklődő befektetők számára.

Szintén a szélenergia-kapacitások korlátozásához kapcsolódik azon véleményünk, hogy szükséges lenne újból megvizsgálni, hogy milyen mértékű szélenergia-beruházást bír el középtávon a hazai villamosenergia-rendszer. A MAVIR által 2008 végén készített (2009-ben aktualizált) számítások és a MEH 2009. júliusban közzétett elemzése szerint 2010-től 740 MW-ra növelhető biztonságosan a szélerőművek kapacitása Magyarországon. A 2020-ig terjedő tíz éves időszak alatt véleményünk szerint lenne lehetőség a 740 MW-os korlát bővítésére.

Fontosnak tartjuk, hogy újból, majd a jövőben rendszeres időközönként a MAVIR és a MEH vizsgálja meg a villamosenergia-rendszer rugalmasságát növelő intézkedések lehetőségeit, a

¹ A rugalmatlan villamosenergia-rendszer nem csak a megújulók miatt probléma!

megvalósult intézkedések hatásait, és az integrálható szélenergia-kapacitások ezzel megnövekedett mennyiségét! Ugyancsak fontosnak tartjuk, hogy a MEH a december 31-i határidő lejárta után haladéktalanul tájékoztassa a potenciális szélenergia-befektetőket a pályázatás további sorsáról!

6. Bizonytalanság a jövőbeli támogatási rendszereket illetően

A kormányzati kommunikációban gyakran előkerül a zöld- és kapcsolt bizonyítványok bevezetése 2012-től. Az NCsT F/5-ös, a legfontosabb intézkedéseket tartalmazó táblázata ugyanakkor meg sem említi a zöldbizonyítványokat. Ugyanúgy az összefoglalásban szereplő táblázat sem említi meg ezen új támogatási forma bevezetésének tervét.

Az Európai Unió tagországai közül többen rendelkeznek többéves tapasztalattal a zöldbizonyítványok terén. Annak ellenére, hogy a feed-in-tariff típusú támogatással szemben ezen forma tekinthető inkább piacbarátnak, több tagállam tapasztalata azt mutatja, hogy különböző piactorzulások következtében a zöldbizonyítványok rendszerében magasabb fogyasztói árakkal kell számolni, mint a feed-in-tariff támogatások esetében. Mindez annak ellenére van így, hogy a feed-in-rendszerek általában a drágább napelem- és biogáz-technológiákat is tartalmazzák, míg a zöldbizonyítvány-rendszerek esetében csak a szilárdbiomassza- és szélenergia-technológiák jutnak szerephez. A zöldbizonyítvány-árak bizonytalansága kedvezőtlenebb a befektetők számára, emellett az árak magasán tartása arra ösztönöz, hogy a meghatározott céloknál kevesebb megújulóenergia-termelés jusson a rendszerbe.

Fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy a nemzetközi tapasztalatok alapos megvizsgálása nélkül (pl. Lengyelország, Egyesült Királyság), a tapasztalatok alapján a hazai következmények és várható hatások elemzése nélkül a kormány ne kötelezze el magát az új rendszer bevezetése mellett! A stratégiában kitűzött célok megvalósításához stabil, kiszámítható befektetői környezetre van szükség, amelyet egy jól kialakított kötelező átvételi rendszer tud megfelelően szavatolni.

7. Kevés információ a zöld bankról

Az NCsT-ből csak kevés információ derül ki a létrehozandó zöld bankról. Állami vagy kereskedelmi bank fog kínálni milyen termékeket/szolgáltatásokat? Mitől lesz ez a pénzügyi intézet más, mint a jelenlegi bankok?

Fontosnak tartjuk, hogy a kormány minél előbb tájékoztasson az NCsT alapján fontos szerepkört betöltendő zöld bank koncepciójáról.

8. Kötelező megújuló-részarány az épületekben

Az NCsT alapján a kormány a közeljövőben már tervezi, hogy bizonyos épülettípusok, építési helyszínek esetében meghatározott megújulóenergia-részarányt (és/vagy maximális CO₂-kibocsátás-értéket) vezet be. Támogatjuk ezt az elképzelést, ám óvatosságra intünk elhamarkodott intézkedések bevezetésétől. Javasoljuk a német megújulóenergia hőtvény³

² 33/2009. (VI. 30.) KHEM rendelet a szélerőmű kapacitás létesítésére irányuló pályázati kiírás feltételeiről, a pályázat minimális tartalmi követelményeiről, valamint a pályázati eljárás szabályairól, 5.§ (2) bekezdés

³ Gesetz zur Förderung Erneuerbarer Energien im Wärmebereich (Erneuerbare-Energien-Wärme-gesetz - EEWärmeG) vom 7. August 2008

tanulmányozását, amely hasonló kötelezettséget vezetett be úépítésű épületek esetében, ám komplex módon vizsgálja a megújuló energiaforrások elterjesztését az épület-szektorban. A törvény alapján az épülettulajdonos több fajta megújulóenergia-forrás alkalmazása közül választhat (az épület adottságainak és elhelyezkedésének megfelelően), a jogszabály támogatási formákat is biztosít a beruházások elvégzéséhez, valamint foglalkozik a távhőhálózatok fejlesztésének kérdésével is.

Fontosnak tartjuk, hogy a hazai épületállomány esetében is átgondolt koncepció alapján kerüljön a kötelező megújulóenergia-hányad meghatározásra!

9. További javaslatok

- A belügyminisztérium hiányzik a felelős minisztériumok felsorolásából, pedig ahogy az az NCsT további fejezeteiből kiderül, komoly feladatköre van az építésügy és a területrendezés kapcsán.

Javasoljuk a lista kiegészítését a Belügyminisztériummal.

- Szemléletformálás terén nagyon fontos a középületek és az állami példamutatás erősítése, ahogy azt a direktíva is tartalmazza. Ebben segítene a Display-ként ismert felület, ami a középületek számításos módszerrel alkalmazott tanúsítását helyettesítheti és kifejezetten segíti a kommunikációs célokat⁴.

Javasoljuk, hogy az eddig összejött Display-ekből és tanúsítványokból (lakossági és közintézményi) adatbázisából készüljön elemzés/felmérés arról, hogy most hogyan áll az épületállomány megújulók tekintetében. Fontos mérőszám és adat, hogy hányszor és hogyan javasolták a megújulók alkalmazását a tanúsítók, és ebből lehetne (ha elég nagy a mintaszám) extrapolálni országos megújulós potenciáladatokat, megtakarítást, költséget, reális alapokra helyezni a megújulós támogatásokat az aktuális lakossági és/vagy középületek számára kiírt támogatásoknál.

- „10% megújuló energia részarány a közlekedésben” cél helyett még mindig szerepel a dokumentumban (156.o.) a „bioüzemanyag-részarány”, javasoljuk ezt javítani.
- A KÉK programról kevés konkrétum derül ki az NCsT-ből, különösen az nem egyértelmű, hogy milyen támogatási formákat „vált fel” (67.o).

Javasoljuk a támogatási rendszerekkel kapcsolatos bizonytalanságok csökkentése érdekében minél előbb tájékoztatni az érintetteket a KÉK-program részleteiről.

Ámon Ada, Varga Katalin – ENERGIACLUB

Budapest, 2010-12-16

⁴ http://www.energiaklub.hu/dl/kiadvanyok/osszefoglalo_Tanusitas_Display_EnergiaKlub.pdf